

5. Має бути встановлена максимальна площа земель, які знаходяться у власності набувача коштів фонду в розмірі до 500 га. Це дозволить фінансувати саме розвиток невеликих господарств.

6. Необхідно встановити пільговий період щодо повернення коштів для новостворених підприємств (2 роки з моменту реєстрації) або якщо всіма засновниками таких господарств є особи молодші 30 років. Це дозволить підтримати розвиток нових фермерських господарств та спростити доступ в бізнес для молоді.

7. Передбачити встановлення квот на продаж земель державної власності що знаходяться у віданні державного фонду в розмірі 10 % від загального обсягу земель фонду. У свою чергу це унеможливить продаж всіх земель державної власності в перший же рік за мінімальними цінами, усунуться «касові розриви» між продажем земель та поверненням коштів від наданого фінансування.

На підставі вищевикладеного, слід зазначити, що в умовах лібералізації ринку земель сільськогосподарського призначення, землі державної власності не мають бути запасним багажем держави, а в повній мірі мають використовуватися для розбудови економіки громадянами України.

Одержано 12.11.2019

УДК 351.863(477):351.84

Марія Володимирівна ВІНІЧУК,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів та обліку

факультету управління та економічної безпеки

Львівського державного університету внутрішніх справ;

Наталія Володимирівна НАКОНЕЧНА,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів та обліку

факультету управління та економічної безпеки

Львівського державного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ДЕТИНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Глобалізація створює надможливості для ескалації процесів тинізації економіки. Поступове охоплення України процесами глобалізації світового господарства та становлення її як незалежного суб'єкта міжнародної економічної діяльності дедалі більшою мірою зазнає впливу зовнішніх глобальних викликів [1, с. 572]. Тому,

значну увагу варто приділяти питанню детінізації економіки та протидії корупції, масштаби яких в останні роки досягнули критичного рівня.

За результатами досліджень Інституту прикладних економічних досліджень Тюбінгенського університету (Німеччина (IAW) [2] в умовах 2017 р. рівень тіньової економіки у основних країнах світу становив від 5,4 % ВВП у США до 21,5 % ВВП у Греції, досить високі показники тінізації економіки зафіксовано у Італії (19,8) та Іспанії (17,2 %), достатньо незначні обсяги тінізації у Норвегії (12,2 %), Німеччині (10,4 %), Канаді (9,8 %), Австралії та Великобританії (9,4 %), Японії (8,6 %), Нідерландах (8,4 %), а також низький рівень у Швейцарії (6,0 %). Проведення оцінки рівня тіньової економіки в Україні проводиться на основі Методичних рекомендацій розрахунку рівня тіньової економіки [3] і передбачає визначення рівня тіньової економіки за допомогою декількох методів, кожен з яких постійно удосконалюється. Результати аналізу тінізації економіки за 2010–2018 рр. дають підставу для висновку, що рівень тіньової економіки коливається у межах 32–43 % ВВП [4], що становить значну загрозу соціально-економічному розвитку країни та свідчить про існування значних проблем економічного, політичного та соціального характеру в країні. Рівень тіньової економіки, на думку Міжнародних організацій, являється індикатором рівня соціально-економічного розвитку країни. У високо розвинутих країнах рівень тіньової економіки становить близько 17 % ВВП, у країнах з перехідною економікою – > 20 % ВВП та у країнах, що розвиваються – >40 % ВВП. Як бачимо, при критичному рівні у 30–40 %, за показниками тінізації економіки Україна належить до країн третього світу. Однак, варто зауважити, що провести достовірні оцінки рівня тіньової економіки на даному етапі неможливо через відсутність та недосконалість інформаційної бази статистичних розрахунків, ухилення від державної реєстрації, державного контролю, а також протиправний характер діянь суб'єктів господарювання. Зважаючи на це, проведення оцінки рівня тінізації економіки України ми пропонуємо за моделлю Солоу, що дозволить досліджувати іллегальний сектор більш ґрунтовно із урахуванням іллегальної складової виробництва, доходів, зайнятості.

Водночас, дослідження Європейського фонду поліпшення умов життя і праці (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions) [5] дають підстави стверджувати, що Україна є однією із найбідніших у світі (80 % населення перебуває за межею бідності) і у міжнародних рейтингах займає позиції поряд із Конго, Зімбабве та Ліберією. Значні диспропорції між високою

вартістю життя в країні та низьким рівнем доходів населення провокують виникнення нових соціально-економічних проблем, таких як: (1) неформальна (тіньова) зайнятість; (2) приховування прибутків та ухилення від сплати податків; (3) корупція усіх гілок влади; (4) фінансове шахрайство; (5) кримінальний промисел (рейдерство, грабежі, проституція, розкрадання).

Висновок. Таким чином, аналіз тенденцій тіньової економіки України в умовах глобалізації дає підстави для висновку, що посилюється використання засобів впливу світових неформальних інституцій на господарські процеси країни і, як наслідок, збільшується частка тіньового сектора й масштаби корупції.

З цією метою першочерговим виявляється забезпечення мотиваційного нормативно-правового середовища, яке б сприяло веденню легальної господарської діяльності; зменшення податкового тиску на малий та середній бізнес; скорочення масштабів протиправної зайнятості. Потрібно активізувати реалізацію Концепції подолання корупції в Україні, підвищити можливості та умови ведення малого та середнього бізнесу в офіційному секторі економіки, запровадити обов'язкове обґрунтування джерел походження грошових капіталів при купівлі товарів, вартість яких перевищує певну заздалегідь визначену суму (об'єктів нерухомості, транспортних засобів та предметів розкоші), активізувати зусилля на виокремлення окремого прошарку населення – середнього класу в Україні, як основного платника податків у державі. Водночас прозоре й комплексне управління процесом легалізації й протидії корупції дасть можливість посиленню конкурентоспроможності легального господарювання, виокремленню середнього класу як основного суб'єкта сплати податків і зборів, а також досягнути високих показників соціально-економічного розвитку країни та суспільства.

Список бібліографічних посилань

1. Флейчук М. І. Легалізація економіки та протидія корупції у системі економічної безпеки: теоретичні основи та стратегічні пріоритети в умовах глобалізації : монографія. Львів : Ахілл, 2008. 660 с.

2. Where Shadow Economies Are Well Established. URL: https://blogs-images.forbes.com/niallmccarthy/files/2017/02/20170208_Shadow_Economies (дата звернення: 05.11.2019).

3. Про затвердження Методичних рекомендацій розрахунку рівня тіньової економіки : наказ М-ва економіки України від 10.02.2009 № 123 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0123665-09> (дата звернення: 05.11.2019).

4. Тенденції тіньової економіки в Україні I квартал 2018 р. // Міністерство економіки та економічного розвитку і торгівлі : офіц. вебсторінка. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення: 05.11.2019).

5. Всемирный Банк : офіц. сайт. URL: <https://www.vseмирnyjbank.org/> (дата звернення: 05.11.2019).

Одержано 08.11.2019

УДК 65.050.9

Ольга Зіновіївна ВОРОНКА,

*кандидат економічних наук,
викладач кафедри менеджменту*

Львівського державного університету внутрішніх справ;

Лілія Василівна КУХАРСЬКА,

аспірант кафедри менеджменту

Львівського державного університету внутрішніх справ;

Анастасія Іванівна ВОЛЬНИХ,

студент магістратури факультету психології

Львівського державного університету внутрішніх справ

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ВПЛИВ ІНВЕСТИЦІЙ І БЕЗПЕКА

Формування кадрового потенціалу сучасного підприємства є одним з основних факторів інвестиційного розвитку економіки, оскільки створення реального потенціалу живої праці, знань і навиків, що охоплює безпосередньо все підприємство, трудовий колектив і кожного індивіда поступово стає найбільш цінним та важливим активом організації. Головна мета формування кадрового потенціалу підприємства полягає в забезпеченні його необхідними трудовими ресурсами, які здатні ефективно вирішувати завдання та досягати поточних і стратегічних цілей організації.

Вагомий внесок у теоретичне розроблення проблем формування, розвитку та оцінки інвестування у людський капітал внесли такі вітчизняні та зарубіжні вчені: Д. Богиня, С. Брю, О. Грішнова, Г. Дмитренко, З. Живко, І. Журавльова, А. Кір'янова, А. Кудлай, О. Кузнєцова, О. Левченко, К. Макконнел, І. Рісіна, В. Савченко, Р. Земська та ін.

В умовах динамічних змін конкурентного середовища підвищення ефективної діяльності підприємства неможливе без здійснення інвестицій у навчання персоналу, розвиток творчих здібностей